

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Γνωρίζω τα επαγγέλματα»

Συγγραφή: ΚΟΣΜΙΔΟΥ ΙΩΑΝΝΑ

Εφαρμογή: ΤΟΚΜΑΚΙΔΟΥ ΕΛΠΙΔΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Γνωρίζω τα επαγγέλματα

Εφαρμογή σεναρίου

Ελπίδα Τοκμακίδου

Δημιουργία σεναρίου

Ιωάννα Κοσμίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

1^ο Δημοτικό Σχολείο Μενεμένης

Χρονολογία

Από 28-4-2015 έως 12-5-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Β΄ Δημοτικού, τεύχος γ΄, ενότητα 20: «Ποιος είναι; Τι κάνει;»

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 14 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

A) Ταυτότητες μαθητών: Το παρόν σενάριο απευθύνεται σε μαθητές της Β΄ τάξης του Δημοτικού σχολείου, μπορεί όμως να αξιοποιηθεί και από τους μαθητές πλησιέστερων τάξεων.

B) Προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών: Οι μαθητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τους Η/Υ και να κατέχουν βασικές δεξιότητες χρήσης.

Γ) Προεργασία του εκπαιδευτικού: Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει βασικές δεξιότητες χρήσης του υπολογιστή και των προγραμμάτων που αξιοποιούνται στο σενάριο. Πριν από την εφαρμογή του σεναρίου, καλό θα ήταν να επισκεφτεί όλους τους ιστότοπους που προτείνονται από το σενάριο.

Δ) Υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου: Σύμφωνα με τη δημιουργό του σεναρίου η εφαρμογή του σεναρίου προτείνεται να γίνει στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου ενώ για αυτήν απαιτείται η ύπαρξη ηλεκτρονικών υπολογιστών ισάριθμων με τις ομάδες εργασίας των μαθητών, βιντεοπροβολέας, σύνδεση στο διαδίκτυο. Αντίστοιχα για τη σχολική αίθουσα απαιτείται η ύπαρξη κεντρικού ηλεκτρονικού υπολογιστή, βιντεοπροβολέα ενώ απαραίτητη κρίνεται η πρόσβαση στο διαδίκτυο σε οποιοδήποτε από τους προτεινόμενους χώρους.

Στο σχολείο –που πραγματοποιήθηκε η υλοποίηση του σεναρίου– διατίθεται τροχήλατο ερμάριο με 10 φορητούς Η/Υ, για αυτό και επιλέχθηκε η αξιοποίησή του για τη μεταφορά τους στη σχολική αίθουσα, όπου και εφαρμόστηκε το μεγαλύτερο μέρος του σεναρίου, αφού η πρόσβαση στο διαδίκτυο μαζί με την ύπαρξη ενός κεντρικού Η/Υ και ενός βιντεοπροβολέα σε αυτήν, εξασφάλιζε τις προϋποθέσεις τόσο για τη συζήτηση στην ολομέλεια όσο και για την εργασία σε ομάδες. Η εφαρμογή του σεναρίου εκτείνεται σε ώρες της Ευέλικτης Ζώνης.

Αξίζει ακόμη να αναφερθεί ότι οι μαθητές/τριες της συγκεκριμένης τάξης εφαρμογής είχαν μικρή εμπειρία -κατά τη συγκεκριμένη σχολική χρονιά - από τη χρήση των Η/Υ (εκτός του μαθήματος των Τ.Π.Ε.). Η προηγούμενη εφαρμογή δύο ακόμη σεναρίων συνέβαλε στην υπενθύμιση σχετικών πληροφοριών και επανάκτηση της βασικής εξοικείωσης με τη χρήση του Η/Υ και των περιφερειακών του.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ιωάννα Κοσμίδου, Γνωρίζω τα επαγγέλματα, Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Δημοτικού, 2014.

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύμφωνα με τη δημιουργό του, το σενάριο με θέμα τα επαγγέλματα απευθύνεται σε μαθητές της Β΄ Δημοτικού. Μέσα από τις προτάσεις του οι μαθητές/τριες καλούνται να γνωρίσουν τα επαγγέλματα, να εξασκηθούν στη «γραμματική» τους, να περιγράψουν το επάγγελμα που τους αρέσει αιτιολογώντας την επιλογή τους, να εξοικειωθούν με το σχετικό λεξιλόγιο και να συζητήσουν για τα κριτήρια με τα οποία οι άνθρωποι επιλέγουν το επάγγελμά τους. Παράλληλα, παρακινούνται να κάνουν ένα «άλμα» στο παρελθόν και να ξαναζωντανέψουν επαγγέλματα που χάθηκαν. Η κίνηση αυτή μπορεί να προκαλέσει μια συζήτηση για τους λόγους που οδήγησαν στην «εξαφάνιση» κάποιων επαγγελμάτων και τις αλλαγές που διαπιστώνουν στη σύγχρονη ζωή σε σύγκριση με παλαιότερα. Τέλος, προετοιμάζουν και υλοποιούν μια συνέντευξη από έναν επαγγελματία που τείνει να εξαφανιστεί το επάγγελμά του.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο σκοπός της εκπαίδευσης είναι να υποβοηθά τους μαθητές να καλλιεργούν και να αναπτύσσουν αρμονικά το πνεύμα και το σώμα τους, τις κλίσεις, τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητές τους (ΦΕΚ Α' 167/30.09.1985, άρθρο 1). Από την άλλη, ο σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός είναι μια σταδιακή διαδικασία, η οποία διαρκεί αρκετά χρόνια. Σε πρώιμο στάδιο μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να πάρουν αποφάσεις αναφορικά με τις σπουδές τους. Προς αυτή την κατεύθυνση συντελεί η ανακάλυψη των δεξιοτήτων και των κλίσεών τους, η ανάπτυξη αυτογνωσίας και αυτοπεποίθησης, καθώς και η ικανότητα λήψης αποφάσεων. Σημαντική είναι και η επαφή με τα διάφορα επαγγέλματα και η γνωριμία με τους επαγγελματίες που τα ασκούν (Ο.ΕΠ.ΕΚ. 2007).

Επιπλέον, η υλοποίηση σχεδίων εργασίας με θέματα από την καθημερινή ζωή προτείνονται από τα Αναλυτικά Προγράμματα και ανήκουν στο ευρύτερο πλαίσιο της διδακτικής της Ιστορίας. Ειδικότερα, η μελέτη των παραδοσιακών επαγγελμάτων δίνει πληροφορίες για τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες της εποχής κατά την οποία ασκούνταν και αποκαλύπτουν τα επαγγέλματα του μέλλοντος (Ρεπούση κ.ά χ.χ.).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν σύγχρονα επαγγέλματα·
- να γνωρίσουν επαγγέλματα που χάθηκαν στον χρόνο·
- να προβληματιστούν για τα κριτήρια που επιλέγει κάποιος το επάγγελμά του·

- να προβληματιστούν για τους λόγους που εξαφανίζονται κάποια επαγγέλματα και εμφανίζονται κάποια άλλα·
- να προβληματιστούν για τα σεξιστικά πρότυπα που προβάλλονται και επηρεάζουν την επιλογή του επαγγέλματος·
- να έρθουν σε επαφή με τον παλιό ελληνικό κινηματογράφο.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να ακροώνται, να παρουσιάζουν, να εξηγούν και να επιχειρηματολογούν·
- να γράφουν λέξεις με αλφαβητική σειρά·
- να ανακαλύψουν ότι τα αρσενικά ουσιαστικά σε -ος γράφονται με όμικρον και σε -ης με ήτα·
- να διατυπώνουν μόνοι τους έναν κανόνα γραμματικής·
- να μάθουν τα δύο γένη των ουσιαστικών (αρσενικό, θηλυκό)·
- να βρίσκουν δικούς τους τίτλους σε πίνακες·
- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους·
- να συντάσσουν ένα δομημένο μικρό κείμενο, ακολουθώντας τους γραμματικούς κανόνες.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- να αποκτήσουν βασικές δεξιότητες στη χρήση του Η/Υ·
- να αναζητούν τις ερμηνείες λέξεων στο *Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (Τριανταφυλλίδη)* στην «Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα» του ΚΕΓ·
- να χρησιμοποιούν τον ορθογραφικό έλεγχο για να διορθώνουν τα κείμενά τους·
- να δημιουργούν τα δικά τους έργα στο πρόγραμμα ζωγραφικής·

- να πλοηγούνται σε ένα εικονογραφημένο λεξικό·
- να αναζητούν εικόνες με τη βοήθεια μηχανής αναζήτησης·
- να εισάγουν εικόνες στον κειμενογράφο.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές/-τριες εμπλέκονται σε δραστηριότητες συνεργατικού τύπου και γι' αυτό αναμένεται να αποκτήσουν δεξιότητες συνεργασίας, να γίνουν υπεύθυνοι/-ες, να αποκτήσουν ομαδικές και κοινωνικές ικανότητες και να αναπτύξουν τις διαπροσωπικές τους σχέσεις. Ο/Η εκπαιδευτικός δημιουργεί συνεργατικό περιβάλλον μάθησης, στα πλαίσια του οποίου επικρατεί θετική αλληλεπίδραση ανάμεσα στα μέλη της ομάδας.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία για την εφαρμογή του σεναρίου αποτέλεσε η 20^η ενότητα του βιβλίου *Γλώσσα Β' Δημοτικού* (βιβλίο μαθητή, τεύχος γ', σσ. 39-40) που έχει τίτλο «Ποιος είναι; Τι κάνει;».

Σε συνεννόηση που έγινε με την υπεύθυνη εκπαιδευτικό της τάξης, η πρώτη γνωριμία με τις δραστηριότητες του σχολικού εγχειριδίου όσον αφορά τη συγκεκριμένη ενότητα του σχολικού εγχειριδίου έγινε με τη μεσολάβηση της εκπαιδευτικού που ανέλαβε τη συνολική εφαρμογή του διδακτικού σεναρίου, η οποία υλοποιήθηκε σε

δίωρα της Ευέλικτης Ζώνης αλλά και σε άλλες ευκαιρίες (όπως η απουσία εκπαιδευτικών ειδικοτήτων). Σκοπός του σεναρίου είναι η επαφή των μαθητών με σύγχρονα επαγγέλματα αλλά και με επαγγέλματα που έχουν ξεπεραστεί καθώς και ένας πρώιμος σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός, ο οποίος επιτυγχάνεται μέσω των πληροφοριών που παίρνουν για τα επαγγέλματα αυτά.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό σενάριο είναι συμβατό με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Νεοελληνικής Γλώσσας (ΥΠΕΠΘ/Π.Ι. 2003), αφού οι στόχοι του αποτελούν στόχους του Αναλυτικού Προγράμματος. Ο κεντρικός άξονάς του αφορά τη γλώσσα και συγκεκριμένα την άσκηση του προφορικού λόγου, την ορθογραφία των αρσενικών και θηλυκών ουσιαστικών, την ταξινόμηση των λέξεων κατά αλφαβητική σειρά και τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου τους. Επιδιώκει, επίσης, τη γνωριμία με ποικίλα επαγγέλματα με στόχο έναν πρώιμο επαγγελματικό προσανατολισμό.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο χρησιμοποιούνται λογισμικά γενικής χρήσης και το διαδίκτυο. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιείται:

- 1) ο επεξεργαστής κειμένου, για την παραγωγή κειμένων σε ψηφιακή μορφή·
- 2) το λογισμικό παρουσίασης, για την προβολή των πινάκων ζωγραφικής·
- 3) το διαδίκτυο, για τη σύνδεση με ιστότοπους που περιέχουν σχετικό με το σενάριο υλικό και για την εύρεση εικόνων σχετικών με επαγγέλματα·
- 4) το περιβάλλον ζωγραφικής Revelation Natural Art για τη δημιουργία των εικαστικών έργων των παιδιών·
- 5) το λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης για την καταγραφή των επαγγελμάτων.

Κείμενα

Από το σχολικό βιβλίο *Γλώσσα Β΄ Δημοτικού*

«[Συνέντευξη που πήραν οι μαθητές από τον Κυρ Παντελή τον παγωτατζή](#)», βιβλίο μαθητή, γ΄ τεύχος, ενότητα 20, σ. 39

Στιγμιότυπα από παλιές ελληνικές ταινίες που βρέθηκαν στο YouTube όπως «[Ο λούστρος](#)», «[Οι δοσατζήδες](#)», η «[Μανταλένα](#)» (3.10΄–4.20΄, για το επάγγελμα του «βαρκάρη»), «[Η Μαρία της σιωπής](#)» (11.48΄–12.31΄, για το επάγγελμα του θεριστή/αλωνιστή), «[Λατέρνα, φτώχεια και φιλότιμο](#)» (για το επάγγελμα του πλανόδιου μουσικού).

Ιστοσελίδες

«[Λέξεις και εικόνες](#)», *Εικονογραφημένο Λεξικό* στο [Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης](#) (ενότητα 14 με τίτλο «Τα επαγγέλματα», σ. 254)

[Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας, «Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα»](#)

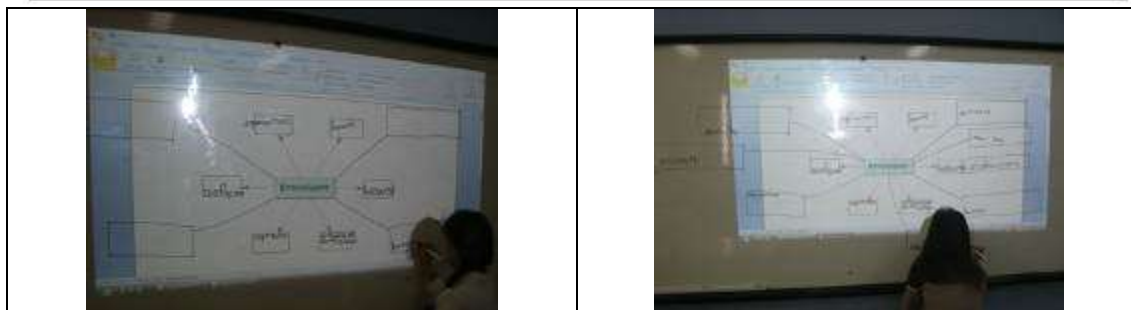
Τριαντάφυλλος Ηλιάδης, Σύντροφός μου η τέχνη, [Έργα](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

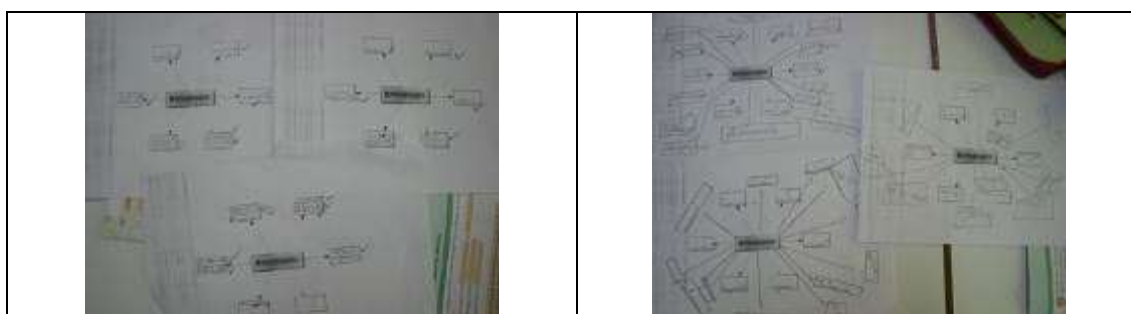
1η & 2η διδακτική ώρα

Γνωρίζω τα επαγγέλματα

Η ερώτηση που διατυπώθηκε στην ολομέλεια της τάξης σχετικά με τα επαγγέλματα που γνωρίζουν οι μαθητές/τριες, ενεργοποίησε τις αρχικές γνώσεις τους γύρω από το θέμα, αφού μετά την ερμηνεία της λέξης *επαγγέλματα* όλοι/-ες συνέβαλαν στη συμπλήρωση της εικόνας ενός εννοιολογικού χάρτη (με κεντρική έννοια τη λέξη *Επαγγέλματα* (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, αρχείο «epaggelmata.isf»).

Οι πρώτες καταγραφές αφορούσαν τα επαγγέλματα των γονέων τους ενώ δόθηκε η ευκαιρία για αναφορά σε έννοιες όπως η «εργασία», «ο εργοδότης», η «δουλειά» αλλά και η «ανεργία» που απασχολεί ένα μέρος και αυτής της τάξης. Στη συνέχεια οι μαθητές/-τριες της τάξης κλήθηκαν να συμπληρώσουν έναν παρόμοιο εννοιολογικό χάρτη –που τους δόθηκε σε εκτυπώσιμη μορφή– και να εργαστούν σε επίπεδο ομάδας.

Τα μέλη των ομάδων παρακινήθηκαν να καταγράψουν επαγγέλματα από το [Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης](#) με την αξιοποίηση του Εικονογραφημένου Λεξικού «Λέξεις και εικόνες» (και συγκεκριμένα μέσω της ανάγνωσης των επαγγελμάτων που περιέχονταν στην [ενότητα 14](#), με τίτλο «Τα επαγγέλματα», σ. 254) συμμετέχοντας σε ένα ιδιότυπο παιχνίδι συλλογής βαθμών που κατάφερε να διατηρήσει αμείωτο το ενδιαφέρον τους.¹ Η απώλεια κάποιων βαθμών -από όλες σχεδόν τις ομάδες- λόγω της αδυναμίας ορθογραφημένης απόδοσης των λέξεων που καταγράφονταν οδήγησε

¹ Προκειμένου να αναδείξουν τη νικήτρια ομάδα που θα κατάφερε να καταγράψει όσο γίνεται περισσότερες λέξεις σχετικές με διαφορετικά επαγγέλματα μετά από τη συλλογή αντιστοιχων μονάδων/βαθμών για όσες λέξεις θα κατάφερναν να αποδώσουν από κοινού αλλά και ορθογραφημένα.

σε σκέψεις τους μαθητές/τριες της τάξης, κάποιος/ες από τους οποίους/ες αναφέρθηκαν ήδη στη δυνατότητα του Η/Υ να τους βοηθήσει προς αυτή την κατεύθυνση.

Το ξεφύλλισμα του λεξικού πραγματοποιήθηκε στην ολομέλεια της τάξης. Κάθε φορά καλούνταν ένας/μια μαθητής/-τρια να συμβάλει στη μετακίνηση από μια σελίδα στην άλλη ενώ κάποιος/-α άλλος/-η ανακοίνωνε τα επαγγέλματα στην ολομέλεια της τάξης. Την ίδια στιγμή τα μέλη των ομάδων συμφωνούσαν και κατέγραφαν όσα από τα επαγγέλματα επέλεξαν να συμπεριλάβουν στον εννοιολογικό πίνακα της ομάδας τους. Με τον τρόπο αυτό έγινε εφικτή η παρουσίαση όλων των επαγγελμάτων που αναφέρονταν το συγκεκριμένο λεξικό ενώ η συζήτηση γύρω από την ορθογραφία τους αλλά και ο έλεγχος της από κοινού καταγραφής βοήθησε στην επανάληψή τους και την από κοινού επεξεργασία τους σε επίπεδο ολομέλειας.

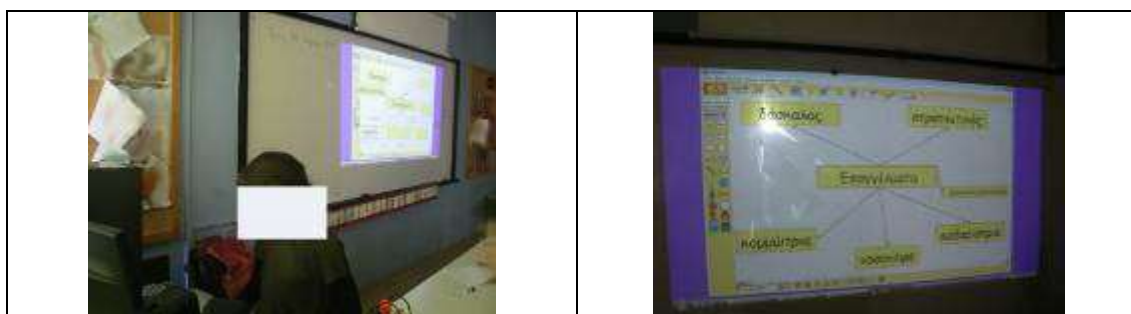
3η-5η διδακτική ώρα

Η γραμματική συναντά τα επαγγέλματα

Καθώς η συμπλήρωση του εννοιολογικού χάρτη στη διάρκεια του πρώτου διδακτικού δίωρου έγινε χωρίς την εξοικείωση των μικρών μαθητών/-τριών με το περιβάλλον ενός λογισμικού εννοιολογικής χαρτογράφησης, επιλέχθηκε στην αρχή της επόμενης συνάντησής μας η σύνδεση με όσα επεξεργαστήκαμε στο προηγούμενο μάθημα να γίνει μέσω της εξάσκησης στη συμπλήρωση ενός πίνακα *kidspiration* ο οποίος δημιουργήθηκε στην ολομέλεια της τάξης ενώ συμφωνήθηκε από όλους/-ες τους/τις μαθητές/-τριες της τάξης το μέγεθός του/η έκτασή του.

Έτσι, μέλη των υφιστάμενων ομάδων –έτσι όπως αυτές έχουν οργανωθεί από την υπεύθυνη εκπαιδευτικό της τάξης– πρότειναν ένα επάγγελμα από αυτά που αναφέρθηκαν στη προηγούμενη συνάντησή μας και ταυτόχρονα καλούνταν να καταγράψουν τη σχετική λέξη στο πλαίσιο κειμένου που δημιουργούνταν.

Στη συνέχεια διανεμήθηκε σε έντυπη μορφή το [1^ο Φύλλο εργασίας](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού, αρχείο: FE1.docx). Όταν οι μαθητές/-τριες της τάξης περιεργάστηκαν σε επίπεδο ομάδας τις εργασίες που καλούνταν να συμπληρώσουν δήλωσαν ότι δεν εντόπιζαν καμιά δυσκολία σε αυτές για αυτό και η μετάβασή τους στο «ψηφιακό» φύλλο εργασίας (που εντόπισαν με την ενεργοποίηση της οθόνης των φορητών Η/Υ κάθε ομάδας) αποτέλεσε μια επιπλέον πρόκληση για τις ομάδες τους. Παρ’ όλα αυτά, η συμπλήρωση του [1^{ου} Φύλλου εργασίας](#) σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου προβλέπονταν να ολοκληρωθεί κατά το δεύτερο διδακτικό δίωρο. Κατά την εφαρμογή του όμως στις συνθήκες της συγκεκριμένης τάξης χρειάστηκε να αξιοποιηθεί μια ακόμη διδακτική ώρα καθώς έπρεπε να αφιερωθεί χρόνος για την επιλογή ονόματος σε καθεμία ομάδα, για την καταγραφή της ημερομηνίας αλλά κυρίως για τη συμπλήρωση των περιεχομένων στους πίνακες του [Φύλλου Εργασίας](#).

Αρχικά τα μέλη των ομάδων καθοδηγήθηκαν να αντιγράψουν στο φύλλο εργασίας επαγγέλματα (από αυτά που ήδη ήταν καταγεγραμμένα στον ήδη συμπληρωμένο εννοιολογικό πίνακα -από το περιβάλλον του λογισμικού kidispiration- που προβάλλονταν με τη βοήθεια του ανακλαστικού προβολέα στον πίνακα της τάξης) τοποθετώντας σε αλφαβητική σειρά.

Στη φάση αυτή τα μέλη των ομάδων συνεργάστηκαν μεταξύ τους για να δώσουν την αλφαβητική σειρά των λέξεων ενώ σε επόμενο στάδιο στον πίνακα της τάξης καταγράφηκαν επιπλέον και κάποια άλλα επαγγέλματα για τα οποία δημιουργήθηκε η προβληματική κατάσταση της ένταξής τους στην ίδια λίστα και κατ' επέκταση της καταγραφής τους σε αλφαβητική σειρά.

Η επίδειξη χρήσης της επιλογής του κειμενογράφου για «αλφαβητική ταξινόμηση» των λέξεων οδήγησε σε σχόλια γύρω από τη λειτουργική χρήση της για την εξοικονόμηση χρόνου και κόπου από τα μέλη των ομάδων, κάθε ένα από τα οποία δοκίμασε τη χρήση της στον φορητό Η/Υ τους.

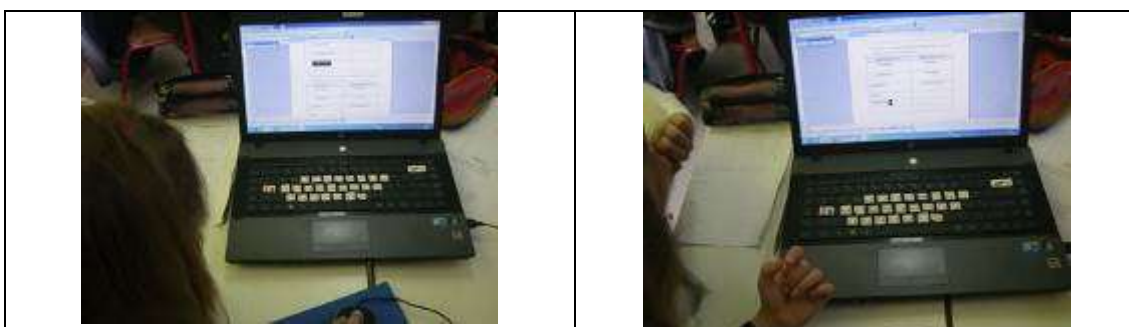

Παράλληλα δόθηκε η δυνατότητα για ενεργοποίηση της επιλογής του ορθογραφικού ελέγχου για όσες λέξεις υποδεικνύονταν ως λανθασμένες από τον Η/Υ ενώ για ορισμένες περιπτώσεις εξηγήθηκε ότι θα έπρεπε να επιλεγεί η «παράβλεψη» στην επισήμανση λάθους.

Η κατάταξη των λέξεων σε διαφορετικά γένη πραγματοποιήθηκε με την επίδειξη στα μέλη των ομάδων της «αντιγραφής» και «επικόλλησης» λέξεων, γεγονός που βοήθησε στην εξοικονόμηση του αναγκαίου χρόνου. Επιπλέον η διαφοροποίηση των καταλήξεων ανάμεσα στα αρσενικά ουσιαστικά (που τελειώνουν σε -ος και -ης) και ως εκ τούτου η κατάληξη στη διατύπωση του γραμματικού κανόνα ορθογραφίας των λέξεων επετεύχθη μέσω της παράλληλης εξάσκησης των μελών των ομάδων στη

χρήση διαφορετικού χρώματος στην κατάληξη των συγκεκριμένων λέξεων. Παράλληλα μέσα από την ενασχόλησή τους με τη συμπλήρωση των πινάκων δόθηκε επίσης η ευκαιρία στην αξιοποίηση της επιλογής διαφορετικού μεγέθους γραμματοσειράς στις λέξεις που επεξεργάζονταν.

Η διατύπωση του κανόνα για την ορθογραφία των λέξεων έγινε μόνο προφορικά καθώς δεν υπήρχε ο απαιτούμενος χρόνος για την καταγραφή του στο αντίστοιχο πλαίσιο του φύλλου εργασίας ενώ ο χρόνος που απέμεινε αφιερώθηκε για τη συζήτηση με αφορμή τα ερωτήματα που προτείνονται στον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου:

- Ποια από αυτά τα επαγγέλματα τα κάνουν πιο συχνά οι άντρες και ποια πιο συχνά οι γυναίκες;
- Υπάρχουν ανδρικά και γυναικεία επαγγέλματα; Γιατί; (αναφορά στα πρότυπα)
- Εξαρτάται η επιλογή του επαγγέλματος από τη χρονική περίοδο που ζει κάποιος;
- Ξέρετε κάποιο επάγγελμα που κάποτε δεν το έκαναν οι άντρες ή οι γυναίκες και το κάνουν σήμερα; (π.χ. αστυνομικός, νηπιαγωγός, νοσοκόμος, στρατιωτικός κ.ά.). Γιατί; Τι άλλαξε;

Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η σχετική συζήτηση, λόγω κυρίως του περιορισμένου χρόνου αλλά και της έλλειψης αντίστοιχης εμπειρίας από την πλευρά των μαθητών/τριών γύρω από την ανάπτυξη παρόμοιων θεμάτων (κυρίως όσον αφορά στην ανάδειξη των σεξιστικών προτύπων και των τρόπων που αυτά

αναπαράγονται σε μια κοινωνία μέσω των ΜΜΕ και των διαφημίσεων), κάλυψε ακροθιγώς και περιορισμένα τα προαναφερόμενα θέματα.

6η-8η διδακτική ώρα

Το επάγγελμα που μου αρέσει

Στον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου οι προτάσεις που αφορούν την ενότητα «Το επάγγελμα που μου αρέσει» σχεδιάζονταν να καλύψουν ένα δίωρο, στη διάρκεια του οποίου προβλέπονταν ότι τα μέλη των ομάδων θα ήταν έτοιμα να επιλέξουν «το επάγγελμα που θα μας άρεσε αυτήν την περίοδο να κάνουμε, όταν μεγαλώσουμε». Αξιοποιώντας το [2ο Φύλλο Εργασίας](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού, αρχείο: FE2.docx) οι μαθητές/τριες της τάξης εργαζόμενοι ατομικά καλούνται:

- να επιλέξουν το επάγγελμα που τους αρέσει και να δικαιολογήσουν την επιλογή τους·
- καταγράψουν στον κειμενογράφο όλες τις λέξεις που γνωρίζουν και σχετίζονται με το επάγγελμα αυτό. Στη σωστή ορθογραφία τους βοηθά ο ορθογραφικός έλεγχος·
- να βρουν και άλλες σχετικές λέξεις με τη βοήθεια του λεξικού «[Λέξεις και εικόνες](#)». Χρησιμοποιούν το [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας \(Τριανταφυλλίδη\)](#) για όσες λέξεις των οποίων την ερμηνεία δεν γνωρίζουν·
- να αναζητήσουν μια σχετική εικόνα για το επάγγελμά τους στο διαδίκτυο.

Εκτιμώντας ότι οι παραπάνω προτάσεις δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν –ως ατομικές δράσεις κάθε μαθητή/-τριας ξεχωριστά– στο χρονικό διάστημα ενός διδακτικού δίωρου επιλέχθηκε η ανάθεση των αντίστοιχων εργασιών να γίνει σε επίπεδο ομάδας.

Μάλιστα για τον προσανατολισμό των ομάδων προσφέρθηκε στη διάθεσή τους ένα αρχείο παρουσίασης στο οποίο εικονίζονταν διάφοροι χώροι όπου θα μπορούσαν να ασκούνται σε διαφορετικά επαγγέλματα (σχολείο, φαρμακείο, ζαχαροπλαστείο, βιβλιοπωλείο, κομμωτήριο, καφενείο, βενζινάδικο, μανάβικο και εστιατόριο).

Στα μέλη κάθε ομάδας δόθηκε χρόνος να κινηθούν ανάμεσα στις διαφάνειες (με τη χρήση υπερσυνδέσεων) προκειμένου να διαλέξουν ένα επάγγελμα το οποίο θα παρουσίαζαν ως την πρώτη επιλογή τους και με βάση αυτή κλήθηκαν να συμπληρώσουν την ψηφιακή μορφή του [2^{ου} Φύλλου Εργασίας](#).

Αρχικά κατέγραψαν τους λόγους της επιλογής ενός επαγγέλματος² και συνέχισαν με τη συμπλήρωση των λέξεων που γνωρίζουν και σχετίζονται με το επάγγελμα αυτό. Στη φάση αυτή η αξιοποίηση προηγούμενων γνώσεων που απέκτησαν από τη χρήση του Η/Υ και από την εξοικειώσή τους με συγκεκριμένες επιλογές στο περιβάλλον του κειμενογράφου επανελήφθησαν χωρίς κάποια προηγούμενη παρακίνηση (χρήση κεφαλαίου γράμματος για την ημερομηνία, επιλογή πεζών γραμμάτων για την καταγραφή των λέξεων σε λίστα, ορθογραφικός έλεγχος, αναίρεση λανθασμένης επιλογής, αποθήκευση αρχείου).

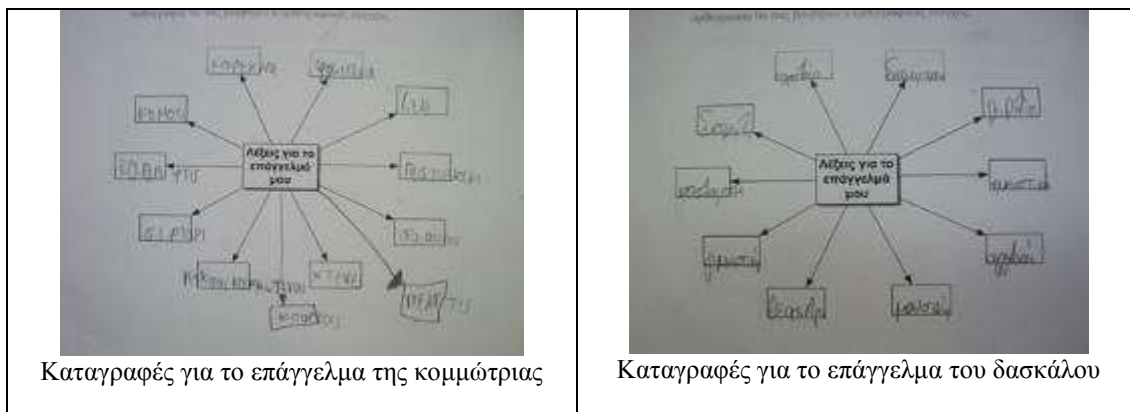

Η διαπίστωση ότι δεν ήταν εφικτή³ στο περιβάλλον του κειμενογράφου (αφού ο σχετικός πίνακας προσφέρονταν ως εικόνα) η καταγραφή των λέξεων που σχετίζονταν με ένα συγκεκριμένο επάγγελμα, οδήγησε στην επιλογή συμπλήρωσης

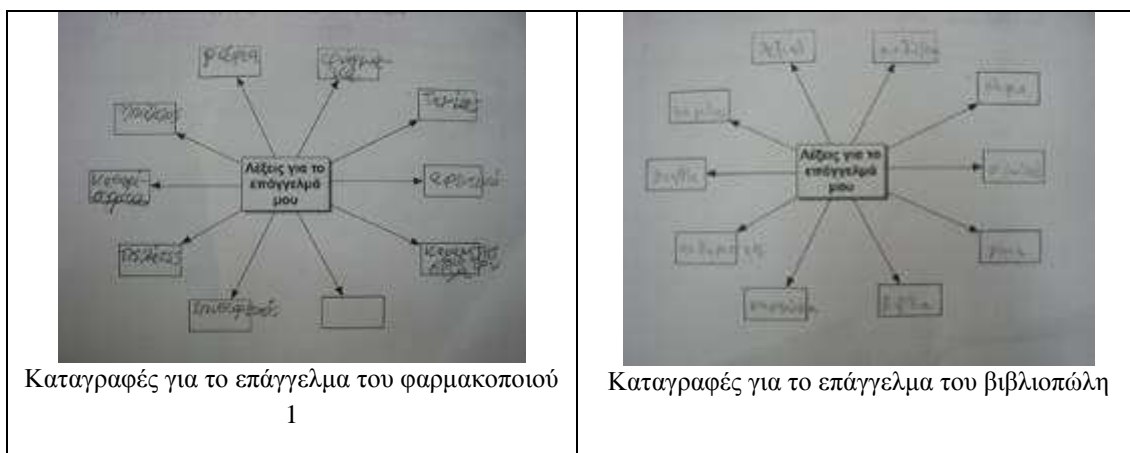
² Επιλέχθηκε το επάγγελμα του ζαχαροπλάστη, του δασκάλου, του βιβλιοπώλη, του κουρέα ή της κομμώτριας και του φαρμακοποιού, το τελευταίο μάλιστα αποτέλεσε επιλογή δύο ομάδων.

³ Αν και εξετάστηκε το ενδεχόμενο συμπλήρωσης του σχετικού πίνακα στο περιβάλλον του προτεινόμενου από το σενάριο αρχείου εννοιολογικής χαρτογράφησης, αποφασίστηκε τελικά η σχετική καταγραφή να γίνει στο έντυπο φύλλο εργασίας για να αποτραπεί ο αποπροσανατολισμός των ομάδων από το βασικό στόχο.

του σχετικού πίνακα στο έντυπο Φύλλο Εργασίας, που είχαν επίσης στη διάθεσή τους οι ομάδες.

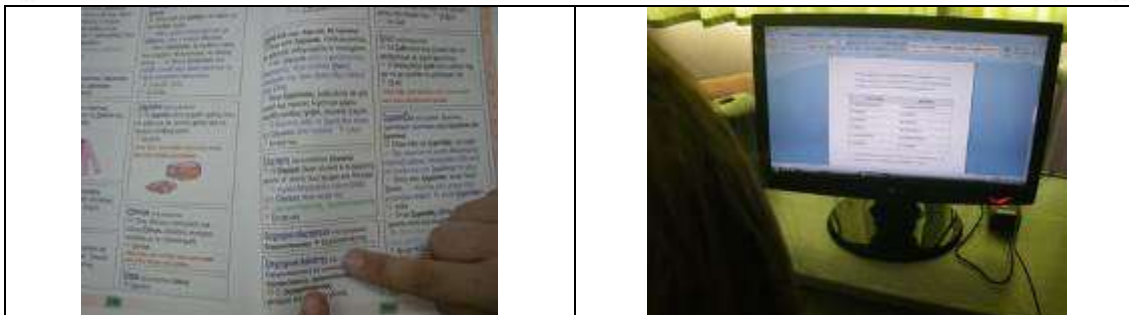

Τα μέλη των ομάδων είχαν τη δυνατότητα να επιβεβαιώνουν ή να απορρίπτουν την όποια καταγραφή τους –όσον αφορά την ορθογραφία των λέξεων– με τη χρήση του ορθογραφικού ελέγχου στο περιβάλλον του κειμενογράφου.

Ανάμεσα στις λέξεις που κατέγραφαν οι μαθητές/-τριες, δεν υπήρχαν κάποιες των οποίων τη σημασία δεν γνώριζαν (αφού αυτές προέκυπταν από τη μεταξύ τους και από τις προσωπικές τους θέσεις γύρω από το θέμα), για αυτό και δε χρειάστηκε να ανατρέξουν στη χρήση του [Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας](#). Στη συνέχεια τα μέλη των ομάδων παρακινήθηκαν να χρησιμοποιήσουν τις λέξεις που συμπεριέλαβαν στον πίνακά τους προκειμένου να συμμετάσχουν σε ένα ακόμη ιδιότυπο παιχνίδι «αναζήτησης θησαυρού». Έτσι συμφωνήθηκε να αντιγράψουν

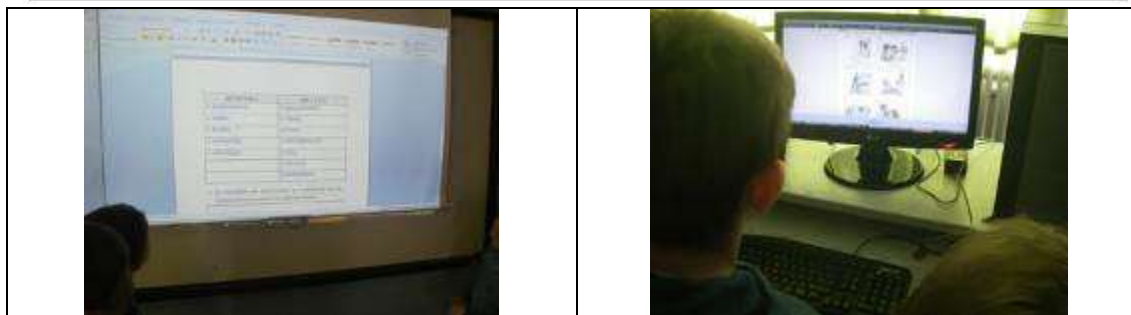
Η αμφισβήτηση της προσμέτρησης κάποιων βαθμών (για τις λέξεις η ζαχαροπλάστισσα ή η ζαχαροπλάστης, ο ζελές ή το ζελέ, ο στυλός ή το στυλό) οδήγησε στη χρήση της εντολής διακριτής διαγραφής για όσες περιπτώσεις επιβεβαιώνονταν λανθασμένη καταγραφή, μέσω της αναζήτησης αντίστοιχων λημμάτων από το Εικονογραφημένο λεξικό που έχουν στη διάθεσή τους οι μαθητές/-τριες της Β΄ Τάξης.

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΗΛΥΚΑ
ο ζελές	η κομμώτρια
ο κουρέας	η πελάτισσα
ο καθαριστής	η μηχανή κουρέματος
ο καθρέφτης	η καρέκλα
ο πελάτης	η χτένια

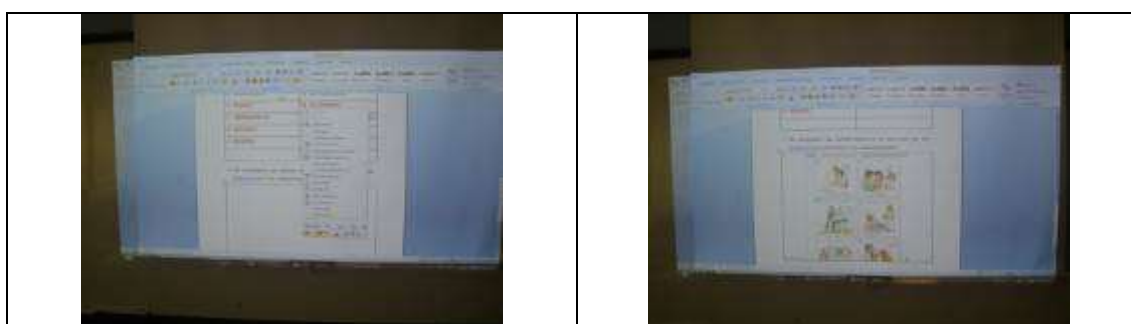

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΗΛΥΚΑ
ο βιβλιοπώλης	η γυμναστή
ο σπουδαστής	η ζίστρα
ο παμίας	η κόλλα
ο βοφός	η ζελατινή
ο πελάτης	η κομμώτρια
ο υπάλληλος	η ομορφιά

Το πρόσχημα επιπλέον βαθμολόγησης για κάθε ομάδα, οδήγησε στην εμπλοκή των μελών της με τη δραστηριότητα «αντιγραφής και επικόλλησης» εικόνων. Τα μέλη κάθε ομάδας καλούνταν να αξιοποιήσουν τα περιεχόμενα του λεξικού «[Λέξεις και εικόνες](#)» προκειμένου να εντοπίσουν μια εικόνα που ταιριάζει με το επάγγελμά τους και να τη χρησιμοποιήσουν για τη συμπλήρωση του τελευταίου πλαισίου του [2^{ου} Φύλλου Εργασίας](#).

Η συγκεκριμένη εργασία που πραγματοποιήθηκε στην ολομέλεια της τάξης με τη βοήθεια του ανακλαστικού προβολέα και του κεντρικού Η/Υ. Η επανάληψη των σχετικών ενεργειών έδωσε την ώθηση ακόμη και στα πιο διστακτικά παιδιά, που –λειτουργώντας ως μέλη μιας ομάδας και προκειμένου να χαρίσουν σε αυτή μια επιπλέον βαθμολογία– ανέλαβαν την πρόσκληση/πρόκληση της αντιγραφής/επικόλλησης εικόνων στο Φύλλο εργασίας της ομάδας τους (οι αντίστοιχες εργασίες βρίσκονται στον φάκελο των «Τεκμηρίων»).

Η συζήτηση γύρω από «το θέμα των κριτηρίων με βάσει τα οποία γενικότερα όλοι οι άνθρωποι επιλέγουν ή πρέπει να επιλέγουν το επάγγελμά τους» και πάλι εξαιτίας της έλλειψης του απαιτούμενου χρόνου αλλά και αντίστοιχης εμπειρίας ή ακόμη και της αναγκαίας ωριμότητας από την πλευρά των μαθητών/-τριών, ήταν πολύ περιορισμένη.

Παρ' όλα αυτά αρκετοί από τους στόχους που τέθηκαν στον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου (όπως η γνωριμία των μικρών μαθητών/-τριών με επαγγέλματα –σύγχρονα και μη, ενεργά επαγγέλματα και μη– ο εμπλουτισμός του λεξιλογίου τους μέσα από τη χρήση ουσιαστικών, η καλλιέργεια βασικών δεξιοτήτων

στη χρήση του Η/Υ, η χρήση του ορθογραφικού ελέγχου για τη διόρθωση των κειμένων, η αξιοποίηση εικονογραφημένων λεξικών -έντυπων και ψηφιακών- η εισαγωγή εικόνων, μέσω της εντολής αντιγραφής και επικόλλησης, στο περιβάλλον του κειμενογράφου) υλοποιήθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό μέσα από την εμπλοκή στη συμπλήρωση του [2^{ου} Φύλλου Εργασίας](#) και την αξιοποίηση των προτάσεων του σεναρίου.

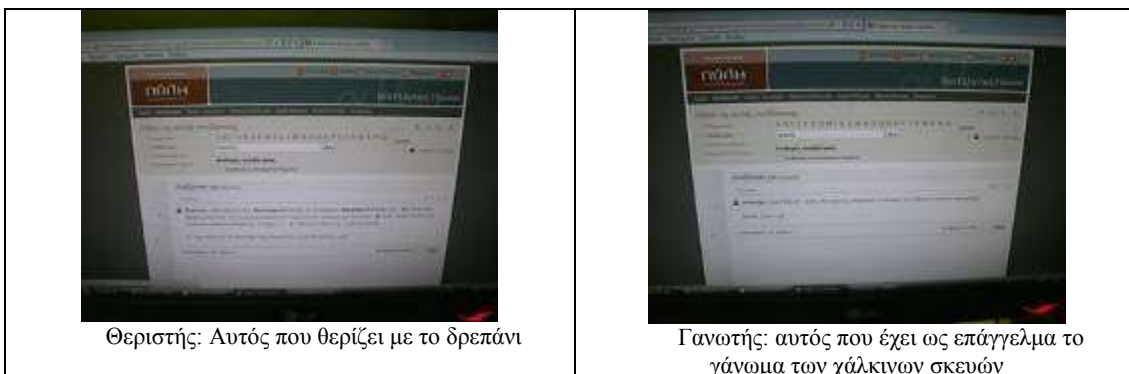
9η & 10η διδακτική ώρα

Στην ολομέλεια της τάξης προκλήθηκε συζήτηση για τα επαγγέλματα που έχουν χαθεί και για τους λόγους που μπορεί να έχουν συμβάλει στον περιορισμό τους. Η παρουσίαση με τίτλο (βλ. φάκελο συνοδευτικού υλικού, αρχείο παρουσίασης: `eraggelmata rou kathikan.pptx`) βοήθησε στον σχετικό προβληματισμό των μαθητών/τριών και είναι χαρακτηριστικές οι αναφορές τους για το ρόλο της τεχνολογίας και την ύπαρξη μηχανημάτων που αντικατέστησαν σε πολλές περιπτώσεις τα ανθρώπινα χέρια.

Η συζήτηση που ακολούθησε κινήθηκε γύρω από τα ερωτήματα που προτείνονται και στον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου («για ποιους λόγους εξαφανίζονται κάποια επαγγέλματα και κάποια άλλα εμφανίζονται;», «τι έχει αλλάξει στη ζωή του ανθρώπου και τι έχει μείνει ίδιο στο πέρασμα των χρόνων;») ενώ συχνά η χρήση του διαδικτύου για την αναζήτηση σχετικών εικόνων λειτούργησε ως καταλύτης για τη γνωριμία των παιδιών με συγκεκριμένα επαγγέλματα που έχουν χαθεί.

Θεριστής: Αυτός που θερίζει με το δρεπάνι

Γανωτής: αυτός που έχει ως επάγγελμα το γάνωμα των χάλκινων σκευών

Αντίθετα, η χρήση του [Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας](#) (καθώς μια προηγούμενη διερεύνηση από την πλευρά της εκπαιδευτικού της εφαρμογής οδήγησε στη πρόβλεψη για δυσκολία στην ερμηνεία συγκεκριμένων επαγγελμαμάτων) δεν προσέδωσε ιδιαίτερη βοήθεια σε αυτό το στάδιο και χρησιμοποιήθηκε πριν τη συμπλήρωση του [3^{ου} Φύλλου Εργασίας](#) (βλ. και φάκελο συνοδευτικού υλικού, αρχείο «FE3.docx») ως ένα επιπλέον πληροφοριακό μέσο για την αναζήτηση της ερμηνείας των λέξεων η οποία κατά τη συμπλήρωση του συγκεκριμένου φύλλου εργασίας βασίστηκε στις εισηγήσεις των μαθητών/-τριών της τάξης.

Η πρόταση αξιοποίησης της παρουσίας σε αρχικό στάδιο βοήθησε στο γρήγορο εντοπισμό των επαγγελμαμάτων που «κρύβονταν» στο σύννεφο λέξεων. Τα μέλη των ομάδων για μια ακόμη φορά συνεργάστηκαν μεταξύ τους για τη συμπλήρωση του Φύλλου Εργασίας μέσα από την οποία εξασκήθηκαν στη χρήση του

πληκτρολογίου, του ορθογραφικού ελέγχου των λέξεων αλλά και την αποθήκευση του εγγράφου.

Είναι, επίσης, χαρακτηριστικό πως για μερικούς/-ές μαθητές/-τριες η σχετική εξοικείωση που έχουν αποκτήσει στον εντοπισμό λημμάτων στο *Εικονογραφημένο Λεξικό* τους λειτουργεί παράλληλα με την αντίστοιχη εξοικείωσή τους στη χρήση του ορθογραφικού ελέγχου στο περιβάλλον του επεξεργαστή κειμένου.

Παράλληλα για μερικές ομάδες που έχουν αποκτήσει μια ευχέρεια στην πληκτρολόγηση δόθηκε επίσης η ευκαιρία να διαμορφώσουν το κείμενό τους επιλέγοντας διαφορετικό χρώμα και μέγεθος γραμματοσειράς. Ακολουθώντας τον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου για την απόδοση τίτλων στα έργα του ζωγράφου Τριαντάφυλλου Ηλιάδη τα μέλη των ομάδων παρακινήθηκαν να συνεργαστούν προς αυτή την κατεύθυνση.

<p>2. Λούστρος: Καθαρίζει παπούτσια στο δρόμο.</p>	<p>2η Ο λούστρος καθαρίζει παπούτσια στο δρόμο.</p>
--	---

4.Καλαθού: Φτιάχνει και πουλάει καλάθια στο	2 ^α	Η καλαθού πουλάει καλάθια.
---	----------------	----------------------------

Μια πρώτη παρατήρηση κατά την μετακίνηση από την μια ομάδα στην άλλη αφορούσε την επανάληψη όσων ήδη είχαν καταγραφεί στο 1ο μέρος της εργασίας (Ποια επαγγέλματα κρύβονται στο σύννεφο λέξεων; Τι δουλειά κάνουν;) και στην απόδοση ενός τίτλου για τους πίνακες του ζωγράφου. Η διαπίστωση αυτή σε συνδυασμό με τον περιορισμένο χρόνο που είχαμε στη διάθεσή μας οδήγησε στην επιλογή να προταθεί στις ομάδες να ασχοληθούν με έναν μόνο πίνακα (μετά τον πρώτο με τον οποίο ασχοληθήκαμε σε επίπεδο ολομέλειας) δίνοντας σε αυτόν έναν δικό τους τίτλο. Στη συνέχεια κάθε ομάδα καλούνταν στον πίνακα της τάξης και παρουσίαζε την πρότασή της ενώ τη συνέκρινε με τον τίτλο που είχε δώσει ο ζωγράφος σε κάθε [έργο](#) του.

	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="826 1081 948 1115">ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ</th> <th data-bbox="951 1081 1331 1115">ΤΙΤΛΟΣ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="826 1115 948 1149">1^α</td> <td data-bbox="951 1115 1331 1149">Ο γανωτής μαυρίζει τις κατσαρόλες.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="826 1149 948 1234">2^α</td> <td data-bbox="951 1149 1331 1234">Ο καστανάς μαζεύει και πουλάει κάστανα.</td> </tr> </tbody> </table> <p data-bbox="810 1234 1351 1346">Ο δεύτερος τίτλος της ομάδας αφορά το έργο με την εικόνα του καστανά για το οποίο ο ζωγράφος έχει επιλέξει τον τίτλο «Η λησμονιά της παράδοσης και η θύμισή της»</p>	ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	1 ^α	Ο γανωτής μαυρίζει τις κατσαρόλες.	2 ^α	Ο καστανάς μαζεύει και πουλάει κάστανα.
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ						
1 ^α	Ο γανωτής μαυρίζει τις κατσαρόλες.						
2 ^α	Ο καστανάς μαζεύει και πουλάει κάστανα.						

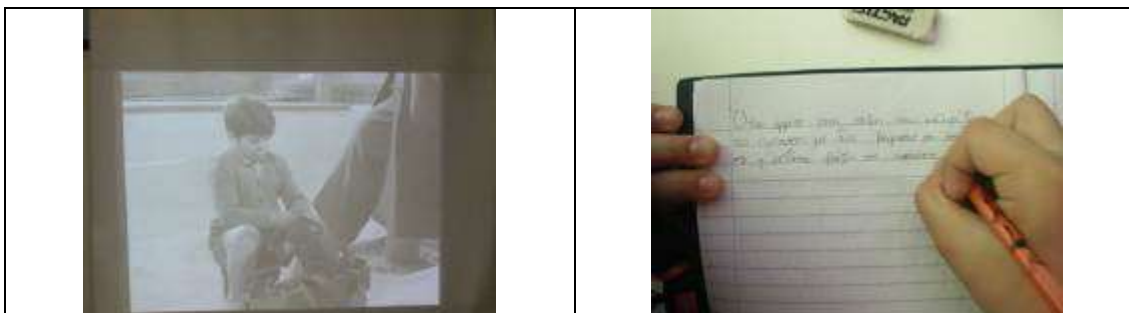
Και σε αυτό το σημείο δημιουργήθηκε ένας σχετικός προβληματισμός καθώς οι τίτλοι του ζωγράφου ήταν περισσότερο αφηρημένοι για το γνωστικό και αντιληπτικό επίπεδο των μαθητών/τριών και έτσι η σύγκριση των τίτλων επικεντρώθηκε κυρίως στο γεγονός ότι ο ζωγράφος αναφέρεται σε επαγγέλματα του παρελθόντος και της παράδοσης.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η έλλειψη χρόνου δεν βοήθησε την υλοποίηση μιας ακόμη πρότασης του αρχικού σεναρίου, αυτή της παρακολούθησης αποσπασμάτων ελληνικών ταινιών και τον εντοπισμό σε αυτές επαγγελμάτων που χάθηκαν.

10η & 11η διδακτική ώρα

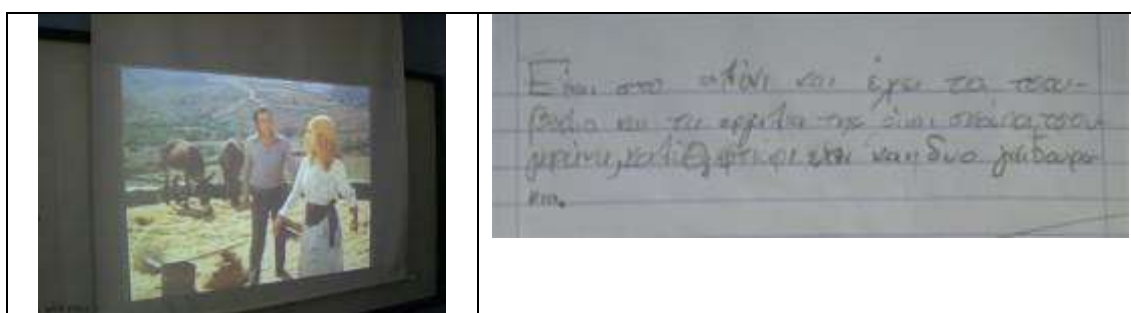
Στον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου δεν προτείνονται ελληνικές ταινίες στις οποίες θα μπορούσε να γίνει ο εντοπισμός συγκεκριμένων επαγγελμάτων «που χάθηκαν». Στη σχετική προετοιμασία που προηγήθηκε της εφαρμογής επιλέχθηκαν στιγμιότυπα από παλιές ελληνικές ταινίες που βρέθηκαν στο YouTube όπως «[Ο λούστρος](#)», «[Οι δοσατζήδες](#)», η «[Μανταλένα](#)» (3.10'–4.20', για το επάγγελμα του «βαρκάρη»), «[Η Μαρία της σιωπής](#)» (11.48'–12.31', για το επάγγελμα του θεριστή/αλωνιστή), «[Λατέρνα, φτώχεια και φιλότιμο](#)» (για το επάγγελμα του πλανόδιου μουσικού) αλλά και τα βίντεο ο [λαχειοπώλης](#), ο [κουλουράς](#), ο [παγωτατζής](#) (από εργασία μαθητών/τριών της Κύπρου).

Από το υλικό αυτό –που αποθηκεύτηκε στην επιφάνεια εργασίας του κεντρικού Η/Υ πριν τη συνάντησή μας με τους μαθητές/τριες της τάξης– αξιοποιήθηκαν τελικά τα πρώτα πέντε βίντεο αφού η επανάληψή τους κάλυψε το χρονικό διάστημα που είχε προγραμματιστεί για την ενασχόλησή μας με το συγκεκριμένο αντικείμενο.

Πριν από την προβολή κάθε βίντεο συμφωνήθηκε οι μαθητές/-τριες της τάξης να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στους επαγγελματίες που παρουσιάζονται, τα μέσα με τα οποία εξασκούν το επάγγελμά τους αλλά και τη σύγκριση του επαγγέλματός τους με τη σημερινή εποχή. Μάλιστα με παρακίνηση κάποιων από τους μαθητές/τριες της τάξης κρατήθηκαν από όλους/-ες και σχετικές σημειώσεις.

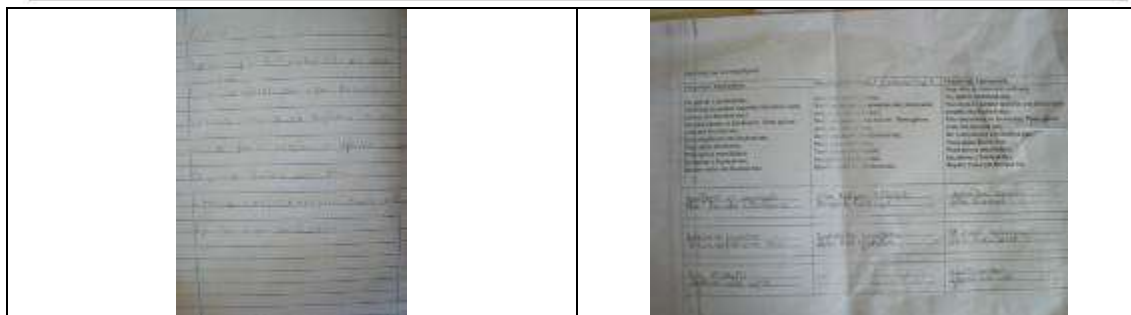

Η δραστηριότητα διατήρησε το ενδιαφέρον των μαθητών/-τριών της τάξης ενώ μέσα από αυτή δόθηκε η δυνατότητα να γίνουν συγκρίσεις και σχόλια για επαγγέλματα που δεν εξασκούνται πια και για αυτό οι αναπαραστάσεις και οι γνώσεις των παιδιών γύρω από αυτά να είναι περιορισμένες. Χαρακτηριστικές είναι οι παρατηρήσεις των μαθητών/-τριών κατά τη διάρκεια προβολής των σχετικών βίντεο, οπότε για παράδειγμα υπογραμμίστηκε το γεγονός ότι ο λούστρος είναι πολύ μικρός για να δουλεύει, ότι οι περισσότεροι ηθοποιοί εκτός από την Α. Βουγιουκλάκη είναι άντρες «αφού οι περισσότερες γυναίκες παλιά δούλευαν μόνο στο σπίτι τους», αλλά και παρατηρήσεις όπως «αντί για αυτοκίνητα κινούνταν με άλογα στους δρόμους», «οι ταινίες δεν είναι έγχρωμες»).

Την προβολή των στιγμιότυπων ακολούθησε η παρουσίαση των σχετικών παρατηρήσεων/σχολίων, εργασία που ανέλαβε κάθε ομάδα ξεχωριστά «εκπροσωπώντας» ένα συγκεκριμένο επάγγελμα.

Στον χρόνο που απέμεινε επανήλθαμε στο περιεχόμενο του σχολικού εγχειριδίου και συγκεκριμένα στα κείμενα με τη [συνέντευξη που πήραν οι μαθητές από τον Κυρ Παντελή τον παγωτατζή](#) (Βιβλίο μαθητή, γ' τεύχος, ενότητα 20, σ. 39), όπου συζητήθηκε το ενδεχόμενο επίσκεψης γονέων των μαθητών/-τριών της τάξης, οι οποίοι λειτουργώντας ως εκπρόσωποι συγκεκριμένων επαγγελμάτων θα μπορούσαν να δώσουν πληροφορίες για αυτά (αφού προηγούμενη σχετική διερεύνηση κατέληξε ότι είναι ανέφικτη η αναζήτηση κάποιου επαγγελματία, εκπροσώπου ενός επαγγέλματος που έχει πλέον χαθεί). Κατά την επεξεργασία του κειμένου τέθηκαν τα ερωτήματα του αρχικού σεναρίου «Ποιες ερωτήσεις έκαναν τα παιδιά», «ποιες άλλες θα μπορούσαν να κάνουν» αλλά και η παρακίνηση για καταγραφή των ερωτήσεων «που θα θέλατε εσείς να υποβάλλετε» και καταλήξαμε σε μια λίστα ερωτήσεων. Η συγκεκριμένη λίστα αφού πληκτρολογήθηκε από την εκπαιδευτικό, εκτυπώθηκε και διανεμήθηκε στους/στις μαθητές/-τριες της τάξης για τον εμπλουτισμό της με επιπλέον θέματα προς συζήτηση από τους εν δυνάμει δημοσιογράφους μέχρι τη μέρα που ορίστηκε για τη συνάντηση με τους επισκέπτες της τάξης.

12η & 13η διδακτική ώρα

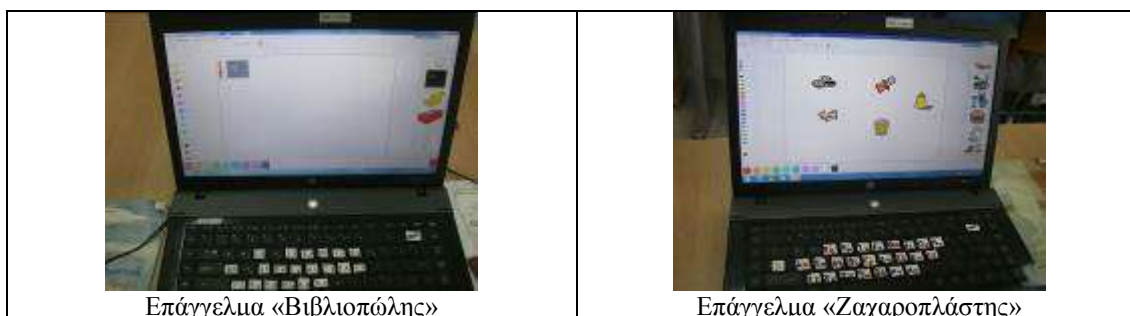
Οι συναντήσεις με τους γονείς κάποιων από τους/τις μαθητές/-τριες της τάξης πραγματοποιήθηκαν σε δύο ξεχωριστά μονώρα μαθήματα, όπου είχαμε την ευκαιρία –μέσα από την προσφορά και την καλή διάθεση συγκεκριμένων γονέων– να πληροφορηθούμε για το επάγγελμα της διατροφολόγου, της νοσηλεύτριας, της καρδιολόγου αλλά και του αξιωματικού/στρατιωτικού. Η συμμετοχή των μαθητών/-τριών στη συνέντευξη ήταν ενθουσιώδης. Είναι χαρακτηριστικό ότι όλοι μαθητές/-τριες εκδήλωσαν την επιθυμία να υποβάλουν τουλάχιστον από μια ερώτηση σε κάθε συνάντηση, ενώ τα ερωτήματά τους ήταν αρκετά ενδιαφέροντα, κυρίως αυτά που τέθηκαν κατά την ώρα της συνέντευξης και χωρίς να έχουν προσυμφωνηθεί (όπως: «υπάρχει ισότητα στον στρατό;», «δε φοβάστε μη κάνετε λάθος στη δουλειά σας;», «είναι “επικερδές” το επάγγελμά σας;», «αν υπάρχει διάλειμμα» και με τι ασχολούνταν πριν αρχίσουν το συγκεκριμένο επάγγελμα όπως και αν οι σπουδές τους είχαν σχέση με το επάγγελμα που ασκούν σήμερα).

14η διδακτική ώρα

Στην τελευταία συνάντηση της εφαρμογής συζητήθηκαν οι εντυπώσεις και τα συναισθήματα των μαθητών/τριών από την πρωτόγνωρη αυτή εμπειρία μας της επίσκεψης κάποιων προσκεκλημένων αλλά και της ανάληψης του ρόλου του δημοσιογράφου, ενώ στη συνέχεια οι μαθητές/-τριες της τάξης μετακινήθηκαν στον χώρο του σχολικού εργαστηρίου, όπου είχαν την ευκαιρία να ζωγραφίσουν κάτι

σχετικό με το επάγγελμα που είχαν επιλέξει σε προηγούμενη δραστηριότητα (δάσκαλος/-α, φαρμακοποιός, ζαχαροπλάστης και κομμωτής/-τρια). Με τον τρόπο αυτό δόθηκε μια αφορμή στους/στις μαθητές/-τριες της τάξης να εξασκηθούν στο περιβάλλον του λογισμικού Revelation Natural Art.

Η μικρή εξοικείωση των μαθητών/τριών αλλά και ο περιορισμένος χρόνος που είχαν στη διάθεσή τους συνέβαλε σε μια μικρή γνωριμία με τις δυνατότητες και τις επιλογές που προσφέρονται από την αξιοποίηση του συγκεκριμένου λογισμικού, για αυτό και συμφωνήθηκε η ολοκλήρωση της συγκεκριμένης εργασίας να γίνει σε επόμενη ευκαιρία στη διάρκεια του μαθήματος των ΤΠΕ.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

3. Να γράψετε τα παραπάνω αρσενικά ουσιαστικά στην κατάλληλη στήλη ανάλογα με την κατάληξή τους.

ΑΡΣΕΝΙΚΑ ΣΕ -ΟΣ	ΑΡΣΕΝΙΚΑ ΣΕ -ΗΣ

4. Να παρατηρήσετε τις καταλήξεις των παραπάνω ουσιαστικών. Μήπως μπορούμε να διατυπώσουμε τους κανόνες για την ορθογραφία τους;

Τα αρσενικά ουσιαστικά...

.....

.....

.....

.....

Τα θηλυκά ουσιαστικά...

---

5. Να ξαναδείτε τα επαγγέλματα της δεύτερης άσκησης και να συζητήσετε τα παρακάτω ερωτήματα:

- Ποια από αυτά κάνουν πιο συχνά οι άντρες και ποια πιο συχνά οι γυναίκες;
- Υπάρχουν ανδρικά και γυναικεία επαγγέλματα; Γιατί; (αναφορά στα πρότυπα)
- Εξαρτάται η επιλογή του επαγγέλματος από τη χρονική περίοδο που ζει κάποιος;
- Ξέρετε κάποιο επάγγελμα που κάποτε δεν το έκαναν οι άντρες ή οι γυναίκες και το κάνουν σήμερα; (π.χ. αστυνομικός, νηπιαγωγός, νοσοκόμος, στρατιωτικός κ.α.). Γιατί; Τι άλλαξε;

2ο Φύλλο Εργασίας

Ημερομηνία:

Ομάδα:

1. Ποιο επάγγελμα θέλετε να κάνετε όταν μεγαλώσετε; Γιατί;

.....

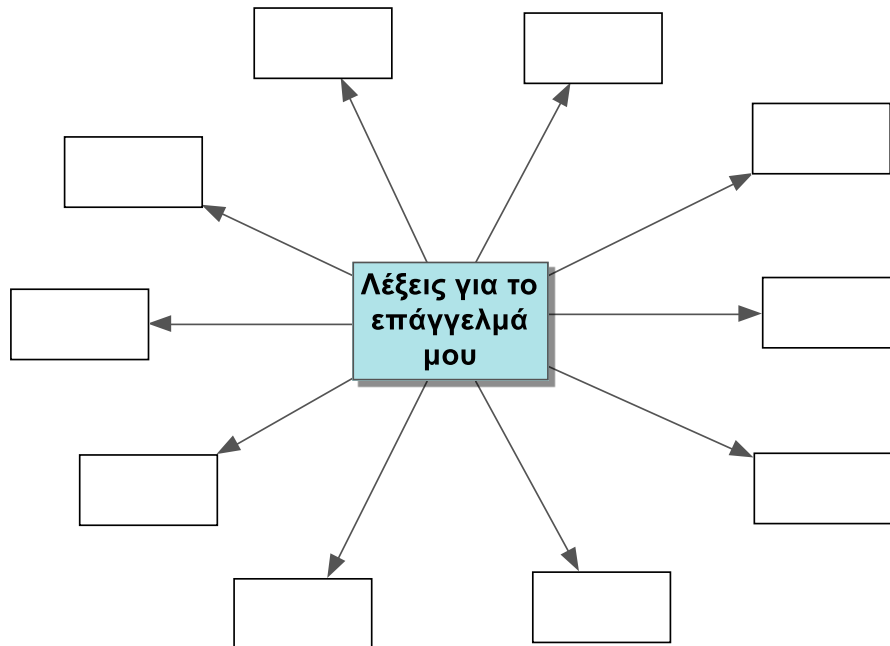
.....

.....

.....

.....

2. Να καταγράψετε όσες λέξεις γνωρίζετε που σχετίζονται με το επάγγελμά σας (π.χ. τα εργαλεία της δουλειάς σας). Στη σωστή ορθογραφία θα σας βοηθήσει ο ορθογραφικός έλεγχος.

3. Να συμπληρώσετε την παραπάνω άσκηση με τη βοήθεια του λεξικού «[Λέξεις και εικόνες](#)». Να χρησιμοποιήσετε το [Λεξικό της Κοινής Νέοελληνικής Γλώσσας](#) για όσες λέξεις δεν γνωρίζετε την ερμηνεία τους.

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΗΛΥΚΑ

4. Να αναζητήσετε μια σχετική εικόνα με το επάγγελμά σας στο [διαδίκτυο](#) και να την εισαγάγετε στο παρακάτω πλαίσιο.

3ο Φύλλο Εργασίας

Ημερομηνία:

Ομάδα:

1. Ποια επαγγέλματα κρύβονται στο σύννεφο λέξεων; Τι δουλειά κάνουν; (εργαστείτε όπως στο παράδειγμα). Να αναζητήσετε βοήθεια στο [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής Γλώσσας](#).

1. Τσαγκάρης: Φτιάχνει παπούτσια.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

2. Να αναγνωρίσετε τα επαγγέλματα που απεικονίζονται στους πίνακες (παρουσίαση) και να δώσετε έναν δικό σας τίτλο. Να συγκρίνετε τον τίτλο σας με αυτόν που ο ζωγράφος έδωσε στα έργα του.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ
1 ^η	
2 ^η	
3 ^η	
4 ^η	
5 ^η	
6 ^η	
7 ^η	
8 ^η	
9 ^η	

3. Να παρακολουθήσετε αποσπάσματα ελληνικών ταινιών και να εντοπίσετε επαγγέλματα που χάθηκαν σε αυτές.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Μια ενδεδειγμένη μορφή επέκτασης του σεναρίου δίνεται στον αρχικό σχεδιασμό του, όπου προτείνεται η ενασχόληση με μικρές αγγελίες για εύρεση εργασίας (ποια επαγγέλματα έχουν ζήτηση, τι σπουδές απαιτούνται) και η εξάσκηση στη δημιουργία αγγελιών για τα επαγγέλματα που έχουν επιλέξει οι ομάδες των μαθητών/-τριών.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Μέσα από την εφαρμογή του σεναρίου, οι μαθητές/-τριες της τάξης ενεπλάκησαν ενεργητικά σε δράσεις που αναπτύσσουν τις γνώσεις τους γύρω από τα επαγγέλματα και τη «γραμματική» τους, σε συνδυασμό με την καλλιέργεια δεξιοτήτων που έχουν σχέση με τη χρήση και αξιοποίηση του Η/Υ (και του διαδικτύου), υλοποιώντας αρκετούς από τους αρχικούς στόχους του σεναρίου.

Ένα στοιχείο που προβλημάτισε κατά την εφαρμογή ήταν η αναζήτηση εκπροσώπων από επαγγέλματα «που έχουν εξαφανιστεί», δυσκολία η οποία προσπελάστηκε με την εναλλακτική της πρόσκλησης σε συνέντευξη γονέων που εργάζονται σε διαφορετικά επαγγέλματα. Ένα ακόμη θέμα αφορά την επέκταση του σεναρίου σε χρόνο που ξεπερνά τον αρχικό προγραμματισμό του, ένα στοιχείο όμως που χαρακτηρίζει γενικότερα την εφαρμογή σεναρίων. Η συγκεκριμένη επιλογή άλλωστε συνάδει και με τις οδηγίες της δημιουργού του σεναρίου, σύμφωνα με την οποία η επίτευξη των μέγιστων μαθησιακών αποτελεσμάτων εναπόκειται στον εκπαιδευτικό που θα επιλέξει τις συγκεκριμένες προτάσεις και θα τις προσαρμόσει στις ανάγκες, στα ενδιαφέροντα, στις δυνατότητες και στις επιθυμίες των μαθητών/-τριών της τάξης του.

Στην παρουσιαζόμενη εφαρμογή η υιοθέτηση αυτής της προοπτικής συνέβαλε παράλληλα με την προσαρμογή στο δυναμικό της τάξης στη μη υλοποίηση κάποιων

από τους στόχους που τέθηκαν στον αρχικό σχεδιασμό του σεναρίου ή τουλάχιστον μην έχουν την εμβάθυνση που θα ήταν επιθυμητή (όπως ο προβληματισμός γύρω από τα κριτήρια επιλογής ενός επαγγέλματος, η αναζήτηση της ερμηνείας λέξεων στο *Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (Τριανταφυλλίδη)* στην «Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα» του ΚΕΓ, η αναζήτηση εικόνων με τη βοήθεια μηχανής αναζήτησης αλλά και η αναγνώριση της προστιθέμενης αξίας της χρήσης του λογισμικού εννοιολογικής χαρτογράφησης και της πλοήγησης σε ένα εικονογραφημένο λεξικό).

Παρ' όλα αυτά ακολουθώντας τις οδηγίες του αρχικού σεναρίου, η υλοποίηση κάθε δραστηριότητας έλαβε υπόψη της το επίπεδο εξοικείωσης των μαθητών/-τριών τόσο με το είδος της εργασίας, όσο και με το μέσο που προτείνονταν για αυτή. Για παράδειγμα, οι εργασίες που αφορούσαν τη «γραμματική» των επαγγελμάτων δεν προέβλεπαν ιδιαίτερες δυσκολίες στους μαθητές/-τριες της τάξης, στοιχείο που αξιοποιήθηκε για την εξοικείωσή τους με τη χρήση του Η/Υ, του πληκτρολογίου και του ποντικιού, αλλά και για την εξάσκησή τους στη χρήση συγκεκριμένων εντολών του κειμενογράφου. Προς την ίδια κατεύθυνση κινήθηκε και η επιδίωξη για άμεση αντιμετώπιση τυχόν δυσκολιών στη χρήση του Η/Υ, καθώς και η επίλυση των τυχόν διενέξεων ή ενδεχόμενων προβλημάτων συνεργασίας μεταξύ των μελών των ομάδων και της ολομέλειας της τάξης. Τα φύλλα εργασίας εκτυπώθηκαν και διανεμήθηκαν στα μέλη των ομάδων ως ένα πρώτο στάδιο για τη βασική τους εξοικείωση στη χρήση και αξιοποίηση του Η/Υ, ενώ η ύπαρξη του βιντεοπροβολέα μέσα στην τάξη βοήθησε για τη συζήτηση στην ολομέλεια όπως και για την παρουσίαση και εμπέδωση των αρχικών οδηγιών.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ο.Ε.Π.Ε.Κ. 2007. *Μελέτη για τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.oikade.gr/Parents/Parents/Paidi_Sxoleio/---/ (11/07/2014).

Ρεπούση, Μ., Χ. Ανδρεάδου, Α. Πουταχίδης & Α. Τσίβας. *χ.χ. Ιστορία ΣΤ' Δημοτικού. Στα νεότερα και σύγχρονα χρόνια. Βιβλίο δασκάλου*. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://palio.antibaro.gr/society/Biblio_Daskalou.pdf (11/07/2014).

ΥΠΕΠΘ/Π.Ι. 2003. *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών Δημοτικού-Γυμνασίου. ΔΕΠΠΣ της Ελληνικής Γλώσσας για το Δημοτικό Σχολείο*. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.pi-schools.gr/download/programs/depps/2deppsaps_GlossasDimotikou.zip (13/04/2013).

ΦΕΚ Α' 167/30.09.1985 ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ.1566/1985. Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.mech.ntua.gr/gr/selections/law/files_law/N_1566_1985.pdf (11/07/2014).

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html [15.11.2010].

Kress, G. & T. Van Leeuwen. 2001. *Multimodal Discourse*. Λονδίνο: Arnold.

Kress, G. 2000. Σχεδιασμός του γλωσσικού προγράμματος σπουδών με βάση το μέλλον. *Γλωσσικός Υπολογιστής* 2, 111-124.